

PLOVÁNÍ A HUSTOTA

Po probrání existence vztlakové síly a jejích základních vlastností přichází chvíle pro řešení problémů spojených s plováním těles a s jejich hustotou.

Používám tři kapaliny o rozdílných hustotách - denaturovaný líh (800kg/m^3), voda (1000kg/m^3) a koncentrovaný roztok soli (1200kg/m^3). Aby měla solanka dostatečnou hustotu, je nutno rozpouštět sůl ve vařící vodě (v litru vody se rozpustí přes 1/4 kila soli).

Kapaliny mám na stole v 400ml kádinkách. Doporučuji přichytat si i další nádobu s vodou, ve které lze tělesa, která se namáčí do lihu a do solanky, oplachovat.

Úvodní pokusy provádím se sadou kelímků, které mají shodný objem, ale rozdílnou hmotnost. Kdysi dávno jsem si tuto sadu vyrobil z Kinder-vajíček natřených modelářskými barvami.

Nyní používám nádobky pro sběr vzorků (např. www.merci.cz), které mají pro snadnou manipulaci ve víčku zašroubované očko. Zatížené jsou ocelovými podložkami a barevné rozlišení zajišťují pásky barevného papíru vložené do nádobek.

solanka

voda

líh

Úvahy o plování by měly plynule pokračovat demonstrací plování látek. Používám několik vzorků materiálu o různé velikosti, aby bylo zřejmé, že nezávisí na jeho rozměrech. Sestavil jsem dvě sady materiálů - jednu „trvanlivou“ a druhou „přírodní“.

Trvanlivou sadu tvoří vzorky plastů -

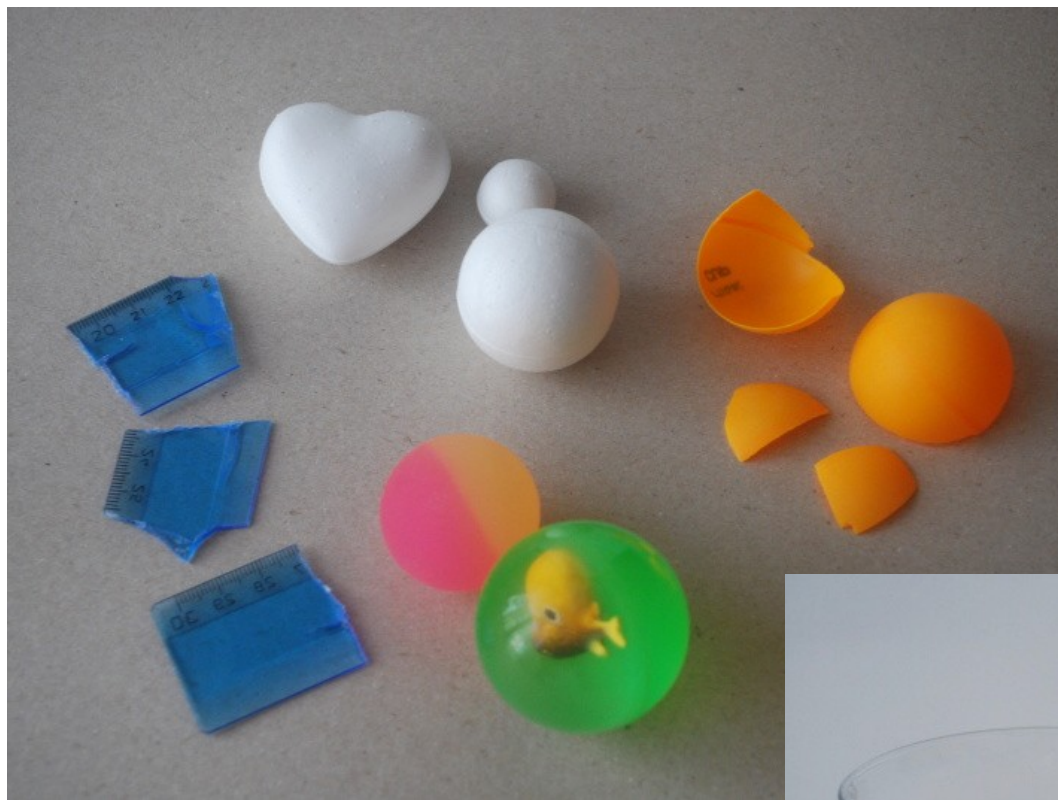
pěnový polystyren (cca 30kg/m^3)

hopskulky (cca 900kg/m^3),

polystyren - úlomky pravítka (cca 1060kg/m^3)

celuloid - odřezky pingpongového míčku (cca 1400kg/m^3).

Místo celuloиду lze použít kusy PVC (tj. odřezky odpadních trubek), místo hopskulek polypropylen (např. kusy víček z PET lahve).

solanka

voda

lív

Přírodní sadu tvoří:

korek nebo slupka od pomeranče (plovou i na lihu)

kus jablka (plove na vodě, v lihu klesá ke dnu)

kus brambory (plove v solance, ve vodě klesá ke dnu)

lastury

Lastury sice do sady až tak moc nezapadají, ale nic jiného s hustotou větší než solanka mě nenapadlo (šly by použít kosti, ale sežeňte vydezinfikované kosti vhodných rozměrů ...).

Hrozí jedno nebezpečí - jablka občas mají hustotu menší než líh. Proto stojí za to mít připravený malý šroubek, který nenápadně zatlačíte do vzorku jablka, který má v lihu klesat ke dnu (tak, jako jsem to řešil při fotografování). Samozřejmě je nutné upozornit na to, že jablko občas v lihu plove.

Žáci by si měli uvědomit, že rozhodující je průměrná hustota tělesa. Krásně to demonstruje prastarý pokus - vhodíme do vody pomeranč - plove na hladině. Když ho oloupeme, klesá ke dnu. Naopak jeho slupka je ochotna plovat i na lihu.

Lodě, ryby a ponorky budou tématem dalšího článku ...